

Nr 293.

Av herrar **Eriksson** i Toftered och **Johansson** i Bro,
angående ökat skydd mot skadegörelse å växande
ungskog.

Den otillfredsställande ordning, som är rådande beträffande skydd mot skadegörelse å ungskog, gör det nödvändigt att ånyo bringa denna fråga under riksdagens prövning.

Riksdagen har som bekant vid olika tillfällen, senast år 1924, i skriftelse till Kungl. Maj:t anhållit om åtgärders vidtagande men utan resultat. Sexton länsstyrelser och fjorton skogsvårdsstyrelser tillstyrkte åtgärder i 1924 års riksdagsskriftelses syfte, vissa styrelser såväl utsträckning av åklagarens åtalsplikt som lagfästande av ett tillståndsförfarande, andra ettdera av dessa alternativ. Åtta länsstyrelser och nio skogsvårdsstyrelser avstyrkte särskild lagstiftning men uttalade sin anslutning till ett av domänstyrelsen förordat kontrollsystem med ursprungsbeteckning för saluförda produkter.

Myndigheterna synas sålunda vara eniga om behovet av åtgärder, om också icke ifråga om vilken väg som lämpligen bör väljas.

I motioner vid 1927 och 1928 års riksdagar har påyrkats nytt initiativ från riksdagens sida, varvid särskilt framhållits önskvärdheten av utsträckning av allmän åklagares åtalsplikt till att gälla skadegörelser av här ifrågavarande slag. Motionärerna ha framhållit, att det här gäller ett speciellt undantagsfall av säregen art. Såväl allmänna åklagaren som skogsvårdsstyrelsen kunna nämligen åtala, i händelse en skogsägare åstadkommer skadegörelse å sin egen växande skog, varigenom skogsägaren försatts i en undantagsställning. Staten ålägger honom att sörja för skogsåterväxten och beivrar genom sina organ varje underlåtenhet härutinnan, men om främmande personer genom vårdslöshet eller uppsåtlig åverkan ointetgöra ägarens ansträngningar att befordra återväxten, får han helt och hållet på egen risk söka skaffa sig rätt gentemot våldswerkarna.

Det är vår uppfattning, att åtalsplikts utsträckning skulle vara ett effektivt medel att motverka dylik skadegörelse och så mycket mera befogat, som skogsägaren för närvarande genom skogsvårdslagen försatts i en egendomlig särställning, men vid sidan härav kunna måhända även andra möjligheter tänkas. En artikelförfattare i tidskriften »Skogen», nr 23, 1928, har t. ex. med hänsyn till den på allra senaste tiden uppträdande

s. k. campingrörelsen förordat fridlysning av vissa skogsområden i närheten av städer och tätare bebyggda platser.

Stadsbon vill, säger författaren, »slå upp sitt tält och helst vistas på samma plats söndag efter söndag; han vill ta med sig löv, blommor och ris vid hemfärden; han vill göra upp eld, men glömmer kanske att släcka ordentligt, när det bär åter till staden; han behöver parkera sin bil och kör den kanske söndag efter söndag ut i en ungskogslucka; han vill promenera i skogen, plocka bär, svamp m. m., men tänker ej på, hur många plantor han under sin vandring trampar sönder under fötterna. Även om de allra största försiktighetsmått vidtagas, uppstå emellertid härvid mer eller mindre svåra skador å skogen genom tramp, tryck m. m. Ofta märker ej skadegöraren själv den åverkan han personligen åstadkommer jämlikt regeln: En fluga gör ingen sommar, men många bäckar små göra en stor å. Den enskilde individens skadegörelse, vare sig den sker med vett och vilja eller ofrivilligt, har i allmänhet ingen större större betydelse, men fall kunna tänkas, när intrånget blir av sådan intensitet, att skogsmannen måste rynka ögonbrynen vid åsynen av den skadegörelse hans skog lider av ett oförsiktigt camperande i skog och mark». Campingrörelsen befinner sig troligen ännu i sin linda. Den spirande plantan får ej kvävas utan fastmer stimuleras. Hur skall detta ske utan att skogarna få sitta emellan? frågar artikelförfattaren och fortsätter:

»Jag vill till en början ge svar på frågan: Vilka legala möjligheter stå en privat skogsägare till buds att förhindra en dylik skadegörelse? Strängt taget kan man säga, att han icke har några som helst effektiva legala medel att ta till, enär fridlysning, som är det enda fullt effektiva, lagligen ej kan beviljas. Gäller det smärre områden som tomter m. m., kan markägaren skydda området med stängsel, och lär deräfter enbart ett olovligt beträdande kunna beivras vid domstol och resultera i böter. Äger han ett större område, torde det även stå honom fritt att inhägna det samma. Beträdes emellertid området olovligt, lär ett åtal vid domstol icke medföra något som helst resultat, såvida icke åverkan kan åberopas och delinkventen kan dömas jämlikt 24 kap. strafflagen. Lagen känner nämligen icke någon inskränkning i en persons rätt att färdas å privat utmarks område i dylika fall. Gällande instruktion för landshövdingarna medger, under vissa förutsättningar, rätt för dessa att bevilja fridlysning med vite vid beträdande av visst område; sådan fridlysning kan emellertid ej erhållas med mindre det t. ex. gäller upprätthållande av allmän ordning, fredande av natur- och fornminnesmärken, skydd för vattenledningsvatten etc. Att erhålla fridlysning å ett kultiverat hygge eller till skydd för växande skog beviljas ej av någon myndighet, även om så är önskvärt.»

Att skildra alla olika sätt, varpå skada sker, är hart när omöjligt, framhåller författaren vidare. »Systematiskt sett äro skadorna av två huvudslag, dels uppenbar åverkan, dels ofrivilliga skador. Till de förra räknar

jag bl. a. avbrytning och nedtrampning av buskar, islagning av spik i träd vid tältning, textning och avhuggning av grenar, ris- och lövtagning till prydnad eller till liggplatser i tält, tillgrepp av bränsle, osnyggning i markerna, huggning av tältstänger, omkullkörning av buskar och plantor med bilar m. m. Till de ofrivilliga skadorna räknar jag alla skador uppkomna genom tramp och tryck vid gång, tältning, lägerslagning och parkering m. m.»

Artikelförfattaren anser att respektive städer borde tillhandahålla lämpliga campingområden och yttrar i fråga om lagstiftning till skydd av skog och skogsmark följande:

»Man skulle ju kunna förmoda, att gällande skogsvårdslag har något att säga om hur skog skall beredas skydd för obehörigt intrång och skadegörelse i samband därmed. Så är dock, efter vad jag kan finna, icke fallet. Lagens huvudtanke är ju, att skogen i Sverige ej får utödas och att det därför åligger varje skogsägare att förse sina marker med ny skog, när avverkning skett. Så tillvida har lagen tagit hänsyn till skador genom åverkningar, att den i § 10 medger vissa lättnader i återväxtsskyldigheten efter bl. a. åverkan, om reproduktionsskyldigheten skulle bli synnerligen betungande. Mig förefaller det, som om det hade varit mera rationellt, om i lagen införts en paragraf om rätt till fridlysning av skog eller del därav, om dylikt skydd vid ojävig prövning visar sig påkallat. Det sätt, varpå frågan lämnats öppen, är av föga affärsbetonad beskaffenhet; brist på fridlysningsbestämmelser betyder nämligen reellt sett ett onus för skogsägaren, som är såväl onödigt som ur nationalekonomisk synpunkt förkastligt.

Med ett par exempel vill jag belysa frågan. Jag har tagit upp ett hygge och nedlägger ett visst kapital på att skogsodla detsamma. Hygget översvämmas söndag efter söndag av stadsbor, på grund av att t. ex. en fin badstrand finnes intill; man slår upp tält m. m. Att stämma för åverkan tjänar ingenting till. Åverkningar av allehanda slag ske. Vad vore naturligare än att hygget fridlystes för viss tid? Vore det frågan om ett åkerfält, skulle det knappast falla någon in att göra intrång och dock, hur liten skillnad är det icke på en rågåker och ett skogskulturfält! I båda fallen äro kapital nedlagda, på vilka ägaren väntar sig en viss vinst. Ett annat fall: jag har gått in för skärmföryngring av ett bestånd; 100-tals tält slås upp söndag efter söndag; marken blir till slut helt upptrampad; uppkomna plantor ha visserligen fått en god grobädd, men bli nedtrampade vartefter de komma upp. Ett ovant öga uppfattar ej skadan, men återväxten uteblir dock. Även i detta fall är naturligtvis fridlysning till en tid synnerligen önskvärd.»

Till sist föreslås, att skogsvårdslagen kompletteras med ungefär följande tillägg:

»Ligger skog i närhet av stad eller tätt bebyggt samhälle och föreligger uppenbar fara för skadegörelse genom obehörig tältning, parkering och

tramp av människor m. m., äge länsstyrelsen i det län fastigheten är belägen efter skogsvårdsstyrelsens hörande på ansökan av jordägaren utfärda fridlysningsbestämmelser med vite till skydd för skog, skogsmark och återväxt. Erfordras med anledning av sådan ansökan besiktning å marken, utgå kostnaderna härför av allmänna statsmedel.»

Vi ha så pass utförligt återgivit uttalandet om campingrörelsen därför att denna är så gott som alldeles ny. I övrigt kvarstå med oförminskad giltighet de skäl, som vid tidigare tillfällen anförts såsom stöd för yrkandet om ingripande från statens sida mot den sannskyldiga plundringstrafik ungskogsbestånden särskilt i närheten av större städer äro utsatta för. Denna trafik är så omfattande och bedrives så hänsynslöst, att effektiva åtgärder för att stävja densamma äro i hög grad av behovet påkallade.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande ökat skydd mot skadegörelse å växande ungskog samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 21 januari 1929.

Albin Eriksson.

A. J. Johansson
i Bro.
